

تەۋنى ھەلبژاردنە پېشۋەختەكەى سەرۋككۆمارى لە ئىران

24-06-2024

نووسەرەكان

زريان رۆژھەلتى

كورتە : ئالېرەۋە دەردەكەۋىت كە ئەگەر سىنارىيۆيەكى ھاوشىۋەى ھەلبژاردنى رابردوو روونەدات كە تىيدا بەشېك لەكاندېدە موخافزەكارەكان لە نىۋىشاندا قالىباف سەرۋكى ئىستى پەرلەمان لە قازانجى رەئىسى كىشابوونەۋە، ركابەرى سەرەكى لە نىۋان محەمەد باقرى قالىباف، مەسعود پزىشكىان و سەعېدى جەلىلى دا ئەبىت.

48% بووه. هه ندىك لهر راپرسىيانه ي كه ده كرىن نيشانه ي پرسىاريان له سهره، به لام وهكو تاكه داتايهك ئه وېش ته نيا بو زانينى ئاراسته ي دهنگه كان گرنگن نهك بو پېشبينىيه كى ته واو دروست. له دوايين هه لېژاردنى ئيراندا كه مانگى 3ى ته مسال كرا 61 مليون و 172 هزار و 298 كهس مافى دهنگدانان هه بووه و ئه گهر به گشتى ئه وه به بنه ما وه بگرين، به پيى ئه نجامى راپرسىيه كان، له وانه ده وري 29 مليون كه سيك به شدارى له هه لېژاردن بكهن. هه روه ها به كوڤره ي رېژه ي هاوېه شى ئه نجامه كانى ئه و راپرسىيانه بېت، دهنگى سه عىدى جه لىلى له ده وري 23%، پزىشكيان 20.5% و قالىبافيش 20% و ئه و 3 كانديده كه پتريش ده وري 6% ده بن. لېزه دا براوه ي يه كه م ئه وانه ده بن كه هېشتا دوو دلن كه ده وري 30.5% ده كات. بو يه له سيناريو يه كدا كه موخافزه كاره كان به كنه گرن و، هه روا به چه ند كانديده وه به رده وام بن و، ئه و رېژه يه ش وهك خوي به سهر كانديده كاندا دابه ش بكرېت، ئه وسا ئه گهرى رويشتنى هه لېژاردن بو خولى دووم دېته ئاراهه، چونكه هېچيان ناتوانن زورينه ي رها ببنه وه. خو ئه گهر ئه و دهنگه خو له مېشيه ش بو پزىشكيان پروات، ئه وسا چانسى هه يه كه له خولى يه كه مدا به جياوازيه كى كه مېش بېت بيباته وه، به لام ئه گهر موخافزه كاره كان له خوله كى نه وه ددا به كېگرن و، هه موو دهنگه خو له مېشيه كه ش بو پزىشكيان نه پروات، ئه وسا به ئه گهرى زور كانديدىكى موخافزه كار ده بيباته وه. خالېكى ديكه ش ئه وه يه كه له 13 هه لېژاردنى رابردوى سه رو كايه تى كو ماردا به شيوه ي رېژه يى 7% دهنگى پووجه ل هه بووه كه له دوايين دانه ياندا، ئه و رېژه يه 12.8% و اتا 3 مليون و 708 هزار و 870 دهنگ بووه كه ئه وش وهك فاكته رېكى ديكه كاريگهرى له سهر پېشبينىيه كان داده نيبت.

ئالېزه وه ده رده كه وېت كه ئه گهر سيناريو يه كى هاوشيوه ي هه لېژاردنى رابردوى روونه دات كه تيدا به شيك له كانديده موخافزه كاره كان له نيويشاندا قالىباف سه رو كى ئيستاي په رله مان له قازانجى ره ئيسى كشابوونه وه، ركا به رى سه ره كى له نيوان محمه د باقرى قالىباف، مه سه وود پزىشكيان و سه عىدى جه لىلى دا ئه بېت.

له نيو موخافزه كاره كاندا، قالىباف كه ساپه تيبه كى سه ربازي- سياسى ئيرانه كه پنده چى باوكى له كورده كانى خوراسان بېت، ئه مه چواره م جاره كه به ته ماي سه رو كايه تى كو ماره. له 2005 دا سه روو 4 مليون دهنگى برده وه، له 2013 دا ئه وه ي كرده ده وري 6 مليون و له 2017 شدا به قازانجى ره ئيسى له هه لېژاردن كشابوه. له دوايين هه لېژاردنى په رله مانى ئيرانيشدا به خوي و حيزى داد و گه شه پيدانى ئيران كه به نزيك له و داده نرېت، له چوارچيوه ي هاوېه يمانىيه كدا به ناوى شان(ئه نجومه نى هاوېه يمانىي هېزه كانى شوپرشى ئيسلامى) به شدارى له هه لېژاردندا كرد و، سه ره پاى ركا به رى نيوخويى موخافزه كاره كان، بو جارى دووم به سه رو كى په رله مان هه لېژاردرايه وه. گه وهره ترين ته گهرى به رده م قالىباف ركا به ره موخافزه كاره كانى خو بته. هه ر له و هاوېه يمانىيه ي خوي، عه لپره زا زاكانى سه رو كى شاره وانى ئيستاي تارانش به شداره. پنده چىت به ره ي پايدارى كه دوومه ين گرنگترين هاوېه يمانىي موخافزه كارانه و يه كىك له وه زيره كانى كابينه ي ئه حمه دى نه ژاد سه رو كايه تى ده كات، زياتر له سه عىدى جه لىلى نزيك بېت. هه رچه ند گو توويه تى كه پشتيوانى خوي له كانديده كان ده خاته دواى گفتمو گو له **گه ليان**. ترسى دووباره بوونه وه ي ئه زمونى ئه حمه دى نه ژاد واپكردوه كه به شيك له سه ركرده ي موخافزه كاره كان به دوو دلييه وه سه رى براره ي جه لىلى بكهن. سوپا پاسدارانى ئيرانيش را يگه ياندوه كه پويسته سه رو كى كومارى داهاتوو **ته گهره ساز** نه بېت، كه ده شى وهك ته گهره ساز بو رابه رى ئيران ته رجه مه بكرېته وه! ئه وه شى راگه ياندوه كه ناكري بېته هو ي لاوازيونى به ره ي موخافزه مه. ره حيم سه فه وى راويزكارى سه ربازي رابه رى ئيرانيش گو توويه تى با خه لك، يه كى هه لېژيرن كه خوي به كه سى دووم بزاني و له گه ل رابه ردا ناكوكى **نه بېت**. به ئه گهرى زور ئه م قسانه ي سه فه وى ئامازه يه كه بو ئه زمونى ئه حمه دى نه ژاد و رو حانى له سه رو كايه تى كو ماردا كه هه ندىكجار پېچه وانه ي رابه رى ئيران سياسه تيان كردوه. ئه نجومه نى يه كىتى هېزه كانى شوپرشى ئيسلامى كه ده وري 13 كورسى له په رله مان هه يه و له موخافزه كاره نهرىتبه كان، پشتيوانى كه مسته فا پور محمه دى ئه كات. هېشتا به ته واى روون نييه كه هه ر سن هاوېه يمانىيه كه ي ديكه ي موخافزه كاره كان (سبه يننى ئيران، توري ستراتيژى يارانى شوپرش- شريان- و هاوېه يمانىي هېزه گه له ريبه كانى شوپرشى ئيسلامى-امنا) خو يان بو كى يه كلا ده كه نه وه. به لام خودى هه بوونى ئه و ليسته زوران، نيشانه ي هه بوونى به رزه وه ندى و درزى ديكه يه له نيو موخافزه كاره كان. به ئه گهرى زور تا ئه و كاته ي كه رابه رى ئيران مابېت گو پرايه لى ئه و ده بن.

به ئه گهرى زور هه ركامىك له و كانديدانه بيبه نه وه، ته نانه ت ئه گهر پزىشكيانيش بېت، كيشه يه كى ئه وتو بو ده سه لاتى رابه رى ئيران دروست نابېت. مه سه وودى پزىشكيان به راشكاوى گو توويه تى كه ئه و نه ده توانېت هه موو شت بگورج، نه ده په وېت له سياسه ته گشتيه كانى رابه رى ئيران ده رچېت. ئه مه بېجگه له وه ي ئه گهرى ده رچوون پزىشكيان يان ته نانه ت به شدارى كرده كه يشى ده توانېت وهك ئاماده كاريه ك بېت بو ئه گهرى گه رانه وه ي تره مپ كه له وانه يه له كه يسى ئيراندا هاوشيوه ي بايدن نه جو لېته وه. چونكه هه لېژاردنىك به ركا به ريه وه (هه رچه ند كه سنووردريش بېت) كه ژماره ي دهنگه رانى زىادى كردبېت، هه م پېگه ي حكومه ت به هېزتر ده كات، هه مېش په يامى ئاماده يى بو سازان به ئه مريكا ده دات. هه لېه ت سياسه تى پشتى په رده هه رچى بېت، دواچار ئه وه رېژه ي به شدارى خه لكه كه ياربه كه يه كلا ده كاته وه.